

دکتر اصغر ضرابی
دانشگاه اصفهان
شماره مقاله : ۳۳۳

پراکندگی مسکن در ایران و سیاستهای توسعه

Dr. A. Zarrabi

University of Isfahan

Regional Disparities in Housing and Development Policies in Iran

The main purpose of this paper is to examine the extent of regional disparities in housing.

In order to do this research, the existent data of 483 cities are collected from the publications of Ministry of Housing and Urban Development.

In this research the Coefficient of Variation, Standardize Score and Cross-Tabulation are used. From this analysis a number of results are drawn.

مقدمه

ایران یکی از کشورهای است که دارای بالاترین نرخ رشد جمعیت در دنیا می باشد. طبق پیش بینیهای انجام شده تا سال ۱۳۹۰، جمعیت کل کشور از مرز ۱۰۰ میلیون نفر و جمعیت شهری از مرز ۶۵ میلیون نفر خواهد گذشت. به عبارت دیگر، جمعیت شهرنشین در سال ۱۳۹۰ بیش از دو برابر میزان کنونی خواهد بود.^۱ تمرکز این جمعیت در شهرها مشکلات خاصی را در زندگی و روابط انسانها به وجود خواهد آورد. یکی از عمده ترین این مشکلات مسأله مسکن است. معضل مسکن در

۱- دفتر اقتصاد مسکن، شاخصهای توسعه شهری، وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۷۰، ص ۱۰.

شهرهای ایران مخصوصاً شهرهای بزرگ و بویژه تهران از سال ۱۳۵۰ نمود پیدا کرده و امروزه به عنوان یکی از مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماعی مطرح است. براساس نتایج آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۶۵، حدود $\frac{1}{4}$ از واحدهای مسکونی مناطق شهری کشور در تهران متمرکز بوده‌اند؛ درحالی که تنها حدود ۲۳٪ از جمعیت مناطق شهری در آن سکونت داشته‌اند.^۲ این عدم تعادل در مسکن مشکلاتی را برای شهرها، مخصوصاً شهر تهران که بیشترین تراکم را داراست به وجود آورده است.

هدف اصلی این مقاله بررسی وضعیت مسکن در ایران و میزان پراکندگی آن در سطح ملی است. برای چنین کاری شاخصهای مربوط به مسکن از اطلاعات موجود سازمان برنامه و بودجه، مرکز آمار ایران و دفتر اقتصاد مسکن وزارت مسکن و شهرسازی جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل شده است. این شاخصها عبارتند از:

- ۱- جمعیت شهر
- ۲- نسبت رشد خانوار به مسکن
- ۳- تراکم خانوار در مسکن
- ۴- تراکم نفر در اتاق
- ۵- درصد خانوار مالک مسکن
- ۶- ارزش تسهیلات خانوار
- ۷- درصد واحدهای مسکونی دارای برق
- ۸- درصد واحدهای مسکونی دارای آب لوله‌کشی
- ۹- درصد واحدهای مسکونی دارای تلفن
- ۱۰- درصد واحدهای مسکونی دارای کولر
- ۱۱- درصد خانوارهای ساکن اجاره نشین

روش مطالعه

این مقاله برای بررسی وضعیت مسکن شهری در ایران متغیرهای تعیین شده برای کلیه شهرهای ۲۵ استان ایران را به کامپیوتر داده و با استفاده از نرم‌افزار کامپیوتری SPSS میزان همبستگی

۲- عباس فخر، ابعاد اجتماعی مسکن، سازمان برنامه و بودجه، مرکز مدارک اقتصادی، اجتماعی، ۱۳۶۳.

آنها را اندازه گیری و مورد مطالعه قرار می دهد. برای مطالعه پراکنش مسکن در ایران ضریب تفاوت^۳ (Coefficient of Variation) را محاسبه و مورد بررسی قرار می دهد. برای طبقه بندی شهرهای ایران، پس از دسته بندی آنها به شهرهای کوچک، متوسط، بزرگ و متروپلیتن و همچنین استاندارد کردن متغیرها از جدولهای متقاطع^۴ استفاده کرده و آنها را با هم مقایسه می کند.

تجزیه و تحلیل داده ها

پس از محاسبه میزان همبستگی بین متغیرها نتایج این مطالعه در جدول شماره ۱ ارائه شده است. با بررسی این جدول مشاهده می شود که بین تراکم خانوار در مسکن و درصد خانوار دارای مسکن همبستگی منفی و معنی داری وجود دارد؛ بدین معنی که هرچه تراکم خانوار در مسکن کم شود درصد مالکیت مسکن بیشتر می شود. در واقع جمعیت کمتر و کنترل شده بیشتر صاحب مسکن می شوند. از طرف دیگر متغیر تراکم مسکن با درصد خانوارهای ساکن اجاره نشین همبستگی مثبت و معنی داری دارد. این موضوع بیانگر آن است که هرچه تراکم خانوار در مسکن کم شود اجاره نشینی هم کاهش می یابد. به عبارت دیگر تراکم بیشتر، قیمت مسکن را بالا برده و تعداد کمتری می توانند خود صاحب مسکن شوند؛ لذا مجبور به اجاره نشینی می شوند.

در جدول یاد شده درصد خانوار مالک مسکن با درصد مسکن بادوام همبستگی منفی دارد. این موضوع گویای این مطلب است که در ایران مسکن بادوام با مالکیت مسکن نسبت عکس دارد. در واقع دارندگان مسکن که زیاد می شوند کمتر از مصالح بادوام استفاده می کنند؛ چون تقاضا برای مصالح بادوام بیشتر است. همچنین درصد خانوارهای مالک مسکن با درصد واحدهای مسکونی که از آب لوله کشی و تلفن و برق استفاده می کنند همبستگی معکوس دارد. در واقع کمتر افراد دارای مسکن از تسهیلات آب و برق و تلفن استفاده می کنند. بین ارزش تسهیلات خانوار و تراکم خانوار در مسکن، تراکم نفر در اتاق همبستگی منفی وجود دارد. این موضوع گویای این مطلب است که در ایران واحدهای مسکونی که در آن تراکم کمتر است بیشتر از تسهیلات خانه مانند آشپزخانه، حمام، لوله کشی و گاز و غیره استفاده می کنند. هرچه تعداد افراد در واحد مسکونی بالاتر رود کمتر از تسهیلات خانه استفاده می کنند.

موضوع قابل توجه در این جدول رابطه مستقیم و معنی دار بین ارزش تسهیلات خانوار و

3- Coefficient of variation.

4- Cross Tabulation

اجاره‌نشینی است که خود‌گویای این مطلب است که اجاره‌نشینی در ایران با صرفه‌تر از سرمایه‌گذاری در بخش مسکن می‌باشد. اطلاعات جمع‌آوری شده نشان می‌دهد که در دهه اخیر اجاره‌نشینی در ایران بیشتر شده و سرمایه‌ها در بخشهای دیگر اقتصادی به کار افتاده‌اند. از رابطه بین دو متغیر تراکم خانوار در مسکن و درصد خانوارهای اجاره‌نشین که دارای همبستگی مثبت هستند چنین نتیجه‌گیری می‌شود که در شهرهای پرجمعیت اجاره‌نشینی بیشتر است و هرچه تراکم خانوار در مسکن بیشتر می‌شود درصد اجاره‌نشینی هم افزایش می‌یابد. در واقع این دو متغیر کمبود مسکن در ایران را مشخص می‌کنند.

همان‌گونه که در جدول مشخص شده‌است درصد خانه‌های بادوام با اغلب تسهیلات و ارزش تسهیلات همبستگی مثبت دارند. به عبارت دیگر خانه‌های بادوام ساخته شده از مصالح بتون آرمه یا اسکلت فلزی و یا آجر و آهن یا سنگ و آهن، اغلب دارای امکانات و تسهیلات بیشتری هستند. **پراکندگی مسکن**

برای محاسبه میزان پراکندگی مسکن در شهرهای ایران، ضریب تفاوت^۵ یازده شاخص تعیین شده محاسبه و در جدول شماره ۲ ارائه شده است. همان‌گونه که در جدول دیده می‌شود، ضریب تفاوت برای واحدهای مسکونی دارای برق بسیار زیاد است. این موضوع بیان‌کننده آن است که هنوز خیلی از سکونتگاههای ما فاقد برق می‌باشند و یا مصرف برق حالت تعادلی ندارد. نسبت رشد خانوار به مسکن دارای ضریب تفاوت بسیار کم است. این موضوع بیانگر آن است که در سطح کلی در شهرهای ایران بین خانوار و مسکن تعادل وجود دارد؛ ولی تراکم خانوار در مسکن و همچنین تراکم نفر در اتاق نسبتاً زیاد است و پراکندگی این دو متغیر را در سطح کلی نشان می‌دهد. برای متغیر درصد خانوار مالک مسکن تفاوت و پراکندگی زیاد و برای تسهیلات خانوار و واحدهای مسکونی دارای آب و برق بطور متوسط ضریب تفاوت نسبت به دیگر متغیرها پایین است. این موضوع نشانگر تعادلی است که در سطح کلی در توزیع تسهیلات و امکانات برای خانه‌ها وجود دارد و اغلب از امکانات و تسهیلات بهره‌مند می‌شوند. بطور کلی هرچه ضریب تفاوت کمتر باشد تعادل متغیر بیشتر است. از جدول شماره ۲ متوجه می‌شویم که وضعیت مسکن در شهرهای ایران مطلوب نبوده و به سرمایه‌گذاری در مناطق محروم نیاز است تا تعادلی در سطح کلی به وجود آید. از نظر تراکم

۵- ضریب تفاوت (Coefficient of Variation) از فرمول $X = \frac{x}{\bar{x}}$ که در آن \bar{x} حد متوسط و x انحراف از معیار است به دست می‌آید.

خانوار و اتاق در مسکن ضریب تفاوت زیاد است؛ بنابراین، برای متعادل نمودن وضعیت مسکن در تمام شهرهای ایران برنامه‌ریزی صحیح ضروری است.

طبقه‌بندی شهرهای ایران

برای مقایسه شهرها از نظر وضعیت مسکن ابتدا متغیرهای اقتصادی، اجتماعی انتخاب شده را استاندارد کرده و به دو دسته، بالاتر از حد متوسط و پایینتر از حد متوسط تقسیم و سپس ۴۸۳ شهر مورد مطالعه را بر مبنای جمعیت به شش دسته به شرح ذیل طبقه‌بندی کرده‌ایم:

- ۱- شهرهای بسیار کوچک با جمعیت کمتر از ۲۰۰۰۰ نفر (Small Towns).
- ۲- شهرهای کوچک با جمعیت بین ۲۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰ نفر (Small Cities).
- ۳- شهرهای متوسط از ۱۰۰۰۰۰ نفر تا ۵۰۰۰۰۰ نفر (Middle-Sized).
- ۴- شهرهای درجه دوم از ۵۰۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰۰ نفر (Secondary Cities).
- ۵- شهرهای بزرگ با جمعیت بین ۱۰۰۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰۰ نفر (Large Cities).
- ۶- شهرهای متروپلیتن^۶ که دارای جمعیت بیش از ۲/۵ میلیون نفر بوده و به عنوان شهر بزرگ در سطح کشور مطرح هستند.

پس از دسته‌بندی شهرها با استفاده از جداول متقاطع، محل تقاطع شاخصهای مسکن و شهرها را مشخص کرده آنها را با هم مقایسه می‌کنیم.

از نظر جمعیت همان گونه که در جدول شماره ۳ مشاهده می‌شود پراکندگی جمعیت در شهرهای ایران متعادل نیست. از ۴۸۳ شهر با جمعیتهای متفاوت تمام شهرهای بزرگ و درجه دوم و متوسط دارای جمعیت بالاتر از حد متوسط هستند، در حالی که شهرهای کوچک دارای جمعیت پایینتر از حد متوسط می‌باشند. این موضوع بیانگر آنست که اغلب شهرهای بزرگ و متوسط و همچنین شهر بزرگ تهران مهاجرپذیر و شهرهای بسیار کوچک و روستاها مهاجرفرست هستند. از ۴۸۳ شهر ۱۸۷ شهر بیش از حد متوسط جمعیت دارند و مهاجرپذیر هستند و ۲۹۶ شهر بسیار کوچک که اغلب شهرهای خدمات روستایی هستند مهاجرفرست می‌باشند. در واقع عدم تعادل در توزیع جمعیت در شهرهای مختلف مشخص می‌شود.

در مورد شاخص رشد خانوار به مسکن (جدول شماره ۴) بطور متوسط کمبود مسکن در تمام شهرهای ایران وجود دارد و میزان رشد جمعیت خانوار بیشتر از واحدهای مسکونی موجود است.

از کل شهرهای ایران ۲۹ شهر دارای شاخص رشد خانوار به مسکن از حد متوسط بالاتر و ۳۰۰ شهر با جمعیت‌های مختلف از حد متوسط کمتر هستند.

از نظر دو شاخص تراکم خانوار و تراکم نفر در اتاق هم، شهرهای ایران نامتعادل می‌باشند. (جدولهای شماره ۵ و ۶). در حدود نیمی از ۴۸۳ شهر تراکم نفر در اتاق بیشتر از حد متوسط می‌باشد که بیانگر کمبود مسکن است.

وضعیت پراکندگی مساکن بادوام نیز در شهرهای ایران نامتعادل است و اغلب شهرهای بزرگ و درجه دوم و تعدادی از شهرهای متوسط دارای مساکن بادوام، ساخته شده از بتون آرمه، اسکلت فلزی و یا آجر و آهن هستند و بیشتر شهرهای بسیار کوچک دارای مساکن کم‌دوام بوده و از مصالح محلی استفاده می‌کنند (جدول شماره ۷).

از نظر تسهیلات واحدهای مسکونی نیز همان گونه که در جدول شماره ۸ مشاهده می‌شود اغلب شهرهای ایران دارای تسهیلات برق می‌باشند. ولی تعدادی از شهرهای کوچک نیاز بیشتری به تسهیلات نامبرده دارند. از نظر آب آشامیدنی لوله‌کشی هم بیشتر شهرهای ایران از آب لوله‌کشی استفاده می‌کنند ولی هنوز تعدادی از شهرهای متوسط و کوچک و شهرهای بسیار کوچک نیاز به لوله‌کشی آب آشامیدنی بهداشتی دارند (جدول شماره ۹).

از نظر تسهیلات تلفن حدود نیمی از شهرهای ایران دارای خانه‌هایی با تسهیلات تلفن هستند و در نیمی دیگر که بیشتر آنها شهرهای بسیار کوچک (۲۰۶ شهر) و شهرهای کوچک هستند، تسهیلات تلفن کمتر وجود دارد و به سرمایه‌گذاری نیاز است (جدول شماره ۱۰).

از نظر برخوردار بودن از تسهیلاتی مانند کولر، در بیشتر شهرها کمبود چنین تسهیلاتی مشهود است و شاید با توجه به شرایط اقلیمی هم نیاز چندانی به کولر نباشد؛ ولی در حال استفاده از چنین تسهیلاتی ضرورت دارد (جدول شماره ۱۱).

از نظر تسهیلات حرارت مرکزی؛ بیشتر شهرهای ایران بویژه شهرهای بسیار کوچک از چنین تسهیلاتی بی‌بهره‌اند؛ ولی در شهرهای بزرگ و متروپلیتن مانند تهران مصرف‌کنندگان چنین تسهیلاتی، بیشتر هستند (جدول شماره ۱۲).

سیاست‌های توسعه مسکن

افزایش سریع جمعیت در ایران از یک طرف و گرایش شدید به شهرنشینی از طرف دیگر، باعث تشدید فزاینده تقاضای مسکن در شهرها شده‌است. دولت در سالهای اخیر اقداماتی برای تهیه مسکن انجام داده‌است؛ ولی به دلیل مهاجرت‌های بی‌رویه و عنان‌گسیخته به شهرها؛ بویژه شهر تهران،

نتوانسته است معضل مسکن را حل کند بطوری که موضوع هر روز شکل پیچیده تری به خود می گیرد. با عنایت به این که یکی از عوامل مهم تأمین مسکن زمین است و اغلب شهرها با کمبود زمین برای احداث مسکن روبرویند؛ بنابراین دولت در برنامه ریزیهای احداث مسکن، واحدهای مسکونی با مساحت کم (کمتر از ۱۰۰ متر) را به عنوان الگوی مصرف مسکن مطرح کرده است.

از طرف دیگر داشتن مسکن مناسب به عنوان یکی از شاخصهای توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه مطرح است و چون مسکن مناسب بر بهداشت، رفاه و توسعه خانواده تأثیر بسزایی دارد؛ لذا دولت تلاش دارد با تشویق انبوه سازی مشکل مسکن را در شهرها حل کند. کاهش سطح زیربنا، کمک به اقشار کم درآمد و تأمین مسکن برای جوانان از اهداف مهم برنامه دوم توسعه است.^۷ در برنامه دوم توسعه چنین پیش بینی شده که حدود ۲/۵ میلیون واحد مسکونی ساخته شود.^۸ طبیعی است با افزایش جمعیت و مهاجرت بی رویه به شهرها خصوصاً به شهر بزرگ تهران، این تعداد مسکن هم نمی تواند جوابگوی تقاضای مسکن باشد.

نتیجه

از تجزیه و تحلیل شاخصهای تعیین شده مسکن می توان مطالب ذیل را نتیجه گیری کرد:

۱- بین اغلب شاخصهای مسکن رابطه معنی داری وجود دارد.
 ۲- با تعیین ضریب تفاوت برای یازده شاخص موجود مسکن، چنین نتیجه گیری می شود که میزان پراکندگی مسکن در شهرهای ایران زیاد است؛ خصوصاً برای تراکم خانوار و تراکم نفر در اتاق. ولی برای تسهیلات خانوار در واحدهای مسکونی ضریب تفاوت کم می باشد که بیانگر این واقعیت است که سرمایه گذاری برای ارائه خدمات و امکانات به مسکن در سالهای اخیر بیشتر شده و اغلب دارای امکانات می باشند.

۳- از تجزیه و تحلیل جدولهای متقاطع چنین نتیجه گیری می شود که از نظر جمعیت و اغلب شاخصهای مسکن بین شهرهای ایران، بویژه شهرهای کوچک و تعدادی از شهرهای متوسط، تعادل وجود ندارد و به برنامه ریزی و سرمایه گذاری نیاز هست؛ خصوصاً شهرهای بسیار کوچک و کوچک و تعدادی از شهرهای متوسط که اغلب مهاجر فرست هستند. افزایش تسهیلات شهری در شهرهای

۷- وزارت مسکن و شهرسازی، مجموعه مقالات سینار سیاستهای توسعه مسکن در ایران، جلد نخست، ۱۳۷۳.

۸- مرکز آمار ایران، نتایج نهایی سرشماری عمومی نفوس و مسکن شهرهای کشور، سازمان برنامه و بودجه، مرکز آمار ایران، ۱۳۶۵.

عقب افتاده و کوچک باعث رشد آنها شده و نظام شهری ایران را به سمت تعادل سوق خواهد داد.
۴- با توجه به رشد بی‌رویه و افسارگسیخته شهرنشینی و مهاجرت به شهرهای بزرگ به نظر می‌رسد که پیش‌بینیهای توسعه مسکن در برنامه دوم نتواند جوابگوی تقاضای مسکن باشد و لذا به سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش مسکن نیاز خواهد بود.

چند پیشنهاد

براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها و نتایج حاصله پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

۱- با توجه به گسترش شهرنشینی و افزایش جمعیت در شهرهای بزرگ به نظر می‌رسد توجه به شهرهای کوچک و متوسط از ابعاد مختلف اقتصادی و اجتماعی، می‌تواند در درازمدت از روند مهاجرت بی‌رویه به شهرهای بزرگ کاسته و نظام شهری کشور را متعادلتر گرداند تا بتوان تقاضا برای مسکن در شهرهای بزرگ را کاهش داد.

۲- توجه به مسکن روستایی و تأمین مصالح موردنیاز و همچنین ایجاد اشتغال می‌تواند به‌عنوان عامل مهم مهاجرتها، بویژه مهاجرت به شهرهای بزرگ را کنترل کرده و تقاضا برای مسکن را در شهرها کاهش دهد.

۳- اهمیت وضعیت مسکن به‌عنوان یک معضل اجتماعی، تحقیقات دقیق و عمیق در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی در این زمینه را ضروری می‌نماید.

۴- ارائه روشهای نوین تأمین مسکن و اجرای طرحهای مناسب انبوه‌سازی، می‌تواند در تأمین مسکن شهری بسیار مؤثر باشد.

جدول شماره ۱: میزان همبستگی بین ۱۱ شاخص مسکن شهرهای ۲۴ استان ایران

همبستگی	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V7	V8	V9	V10	V11
V1	1-00	-.00	-.03	.02	.03	.10	.03	.03	.06	.11	-.01
V2	-.00	1-00	.34	-.23	.07	.20	.10	.6	-.10	-.05	.00
V3	.03	.34	1-00	-.02	-.04	-.25	-.39	-.20	-.25	-.11	-.18
V4	.02	-.23	-.02	1-00	-.29	-.42	-.01	-.09	-.18	-.40	-.23
V5	-.03	.07	-.04	-.29	1-00	.40	.14	.32	.10	.34	.17
V6	.10	-.20	-.25	-.42	.40	1-00	.32	.28	.19	.69	.29
V7	-.3	-.10	-.39	-.01	.14	.32	1-00	.42	.10	.19	.12
V8	.03	-.06	-.20	-.09	.32	.28	.42	1-00	.08	.27	-.01
V9	-.06	-.10	-.25	-.18	.10	.19	.10	.08	1-00	.04	.10
V10	.11	-.05	-.11	-.40	.34	.69	.19	.27	.04	1-00	.12
V11	-.01	.00	-.18	-.23	.17	.29	.12	-.01	.10	.12	1-00

جدول شماره ۲: ضریب تفاوت تراکم خانوار و اتاق در مسکن

شاخص	ضریب تفاوت
نسبت رشد خانوار به مسکن	٪۲۲
تراکم خانوار در مسکن	۱۱/۸۰
تراکم نفر در اتاق	۳/۹۱
درصد خانوار مالک مسکن	۷/۳۰
درصد ساکن مسکن بادوام	۱/۵۶
ارزش تسهیلات خانوار	۲/۶۵
درصد واحدهای مسکونی دارای برق	۳۰/۴۱
درصد واحدهای مسکونی دارای آب لوله کشی	۵/۵۱
درصد واحدهای مسکونی دارای تلفن	۱/۰۳
درصد واحدهای مسکونی دارای کولر	٪۸۰
درصد واحدهای مسکونی ساکن اجاره‌نشینی	۱/۹۴

جدول شماره ۳: جمعیت

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۲۹۶	
شهر کوچک		۱۴۶
شهر متوسط		۳۳
شهر درجه دوم		۶
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن		۱
جمع کل	۲۹۶	۱۸۷

جدول شماره ۴: نسبت رشد خانوار به مسکن

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۱۲۴	۲۴
شهر کوچک	۱۳۶	۴
شهر متوسط	۳۲	۱
شهر درجه دوم	۶	
شهر بزرگ	۱	
متروپلیتن	۱	
جمع کل	۳۰۰	۲۹

جدول شماره ۵: تراکم خانوار به مسکن

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۱۷۹	۱۱۷
شهر کوچک	۷۷	۶۹
شهر متوسط	۲۰	۱۳
شهر درجه دوم	۴	۲
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن	۱	
جمع کل	۲۸۱	۲۰۲

جدول شماره ۶: تراکم نفر در اتاق

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۱۶۲	۱۳۴
شهر کوچک	۷۱	۷۵
شهر متوسط	۲۵	۸
شهر درجه دوم	۳	۳
شهر بزرگ	۱	
متروپلیتن	۱	
جمع کل	۲۶۳	۲۲۰

جدول شماره ۷: درصد ساکن مساکن بادوام

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۱۸۷	۱۰۹
شهر کوچک	۵۵	۹۱
شهر متوسط	۱۰	۲۳
شهر درجه دوم	۱	۵
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن		۱
جمع کل	۲۵۳	۲۳۰

جدول شماره ۸: تسهیلات برق واحد مسکونی

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۹۳	۲۰۳
شهر کوچک	۴۳	۱۰۳
شهر متوسط	۶	۲۷
شهر درجه دوم		۶
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن	۱	
جمع کل	۱۴۳	۳۴۰

جدول شماره ۹: تسهیلات آب لوله کشی واحد مسکونی

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۸۴	۲۱۲
شهر کوچک	۵۰	۹۶
شهر متوسط	۱۰	۲۳
شهر درجه دوم		۶
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن	۱	
جمع کل	۱۴۴	۳۳۹

جدول شماره ۱۰: تسهیلات تلفن واحد مسکونی

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۲۰۶	۹۰
شهر کوچک	۵۱	۹۵
شهر متوسط	۸	۲۵
شهر درجه دوم	۲	۴
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن		۱
جمع کل	۲۶۷	۲۱۶

جدول شماره ۱۱: تسهیلات کولر واحد مسکونی

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۲۱۴	۸۲
شهر کوچک	۸۵	۶۱
شهر متوسط	۱۸	۱۵
شهر درجه دوم	۱	۵
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن		۱
جمع کل	۳۱۸	۱۶۵

جدول شماره ۱۲: تسهیلات ایستگاه حرارت مرکزی واحد مسکونی

اندازه شهر	کمتر از حد متوسط	بالاتر از حد متوسط
شهر بسیار کوچک	۲۴۴	۵۲
شهر کوچک	۱۰۲	۴۴
شهر متوسط	۴	۲۹
شهر درجه دوم	۱	۵
شهر بزرگ		۱
متروپلیتن		۱
جمع کل	۳۵۱	۱۳۲